

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 2684-01-12 א' נ' הפול חברה לביטוח בע"מ, ח.פ. 513136895

בפני כבוד השופטת רבקה פוקס

התובע

א' ת"ז

ע"י ב"כ עו"ד דניאל שבח

נגד

הנתבעת

הפול חברה לביטוח בע"מ, ח"פ 513136895

ע"י ב"כ עו"ד משה עבדי

פסק דין

מבוא

1. התובע, א' (להלן: "התובע") יליד 1978, נפגע בתאונת דרכים ביום 10.6.11, עת נהג באופנוע המבוטח בפול, חברה לביטוח בע"מ (להלן: "הנתבעת").
 2. הצדדים אינם חלוקים על עצם קרות התאונה, על היות התאונה תאונת דרכים כמשמעותה בחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (להלן: "חוק הפלת"ד"), ועל החובה המוטלת על הנתבעת לפצות את התובע על נזקיו.
 3. התובע במועד התאונה היה בן 33, עו"ד במקצועו, לאחר שבשנים 2001-2005 למד משפטים, סיים את התחייבויותיו וקיבל רישיון עריכת דין בחודש 5/2006.
 4. לאחר קרות התאונה התובע נישא בשנת 2014, התגרש והתחתן בשנית בשנת 2016. לבני הזוג נולדה ילדה, כיום בת שנה.
 5. אין חולק כי התאונה אינה תאונת עבודה.
 6. כתוצאה מהתאונה נפגע התובע באיברי גוף רבים, כשבבדיקתו נמצאו מספר מוקדים של שברים; בקרסול רגל ימין, בשורש כף יד שמאל, ברגל שמאל ובצלעות. ממקום התאונה הובל התובע באמבולנס לקבלת טיפול רפואי במרכז הרפואי אסף הרופא.
- התובע עבר תקופת החלמה ארוכה, במהלכה נדרש לטיפולים שונים לרבות ניתוחים ולאחריהם תקופות שיקום, הן באשפוז בבי"ח תל השומר והן באשפוז יום.
- סה"כ אושפז התובע 238 יום, כטענת התובע בתצהירו, שם מפרט את ימי האשפוז בבי"ח ובכלל זה הימים ששהה באשפוז יום.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 2684-01-12 א' נ' הפול חברה לביטוח בע"מ, ח.פ. 513136895

7. בטרם קדם משפט ראשון הסכימו הצדדים על מינוי פרופ' ג' וולפין, כמומחה רפואי בתחום האורתופדי. בהמשך מונתה ד"ר איילה שיינקמן, כמומחית רפואית מטעם בית המשפט בתחום הנפשי.

8. נכותו הרפואית המשוקללת של התובע היא בשיעור 57% ומורכבת מנכות אורתופדית בשיעור 46.9%, נכות נפשית בשיעור 10% ונכות אסתטית בשיעור 10%.

פירוט הנכות הרפואית

9. המומחה הרפואי בתחום האורתופדי, פרופ' ג' וולפין, קבע לתובע נכות הכוללת נכות אורתופדית בשיעור 46.9% ונכות אסתטית 10%, כדלקמן:

א. נכות בשיעור 20% בגין מצב של קישיון נוח לאחר ארטרוזיס, של קרסול ימין בהתאם לסעיף 48(3)(ב) לתקנות המל"ל.

ב. נכות בשיעור 10% בגין הגבלה בתנועת שורש יד שמאל, עם התפתחות של שינויים ניווניים קלים במיפרק, בהתאם לסעיף 35(1)(ב) לתקנות המל"ל.

ג. נכות בשיעור 10% בגין מצב לאחר קיבוע מפרקים סובטלרים בשורש כף רגל ימין, בהתאם לסעיף 49(3) לתקנות המל"ל.

ד. נכות בשיעור 5% בגין נזק בסחוס הפיקה ברגל שמאל, בהתאם לסעיף 35(1)(ב), בהתאמה.

ה. נכות בשיעור 5% בגין מצב של חיבור שבר בשוק רגל שמאל תוך סטייה לאחור של 10°, בהתאם לסעיף 47(2)(א) לתקנות המל"ל, בהתאמה.

ו. נכות בשיעור 5% בשל קיצור 2.2 ס"מ באורך רגל ימין, בהתאם לסעיף 47(5)(ב) לתקנות המל"ל.

ז. נכות בשיעור 5% שהופחתה במהלך חקירת המומחה לשיעור 4.5%, בגין הגבלת תנועות אגודל יד שמאל, בהתאם לסעיף 44(2) לתקנות המל"ל, בהתאמה.

ח. נכות אסתטית בגין צלקות בשיעור 10%, בהתאם לסעיף 75(1)(ב) לתקנות המל"ל.

10. המומחה פרופ' ג' וולפין הוזמן לחקירה בבית המשפט, לבקשת הנתבעת.

11. בתום חקירתו הותיר המומחה את רוב קביעותיו שזכרו בחוות הדעת – בעיני, למעט הנכות באגודל יד שמאל שהופחתה מ-5% לשיעור של 4.5%.

12. בחקירת המומחה הבהיר פרופ' ג' וולפין את קביעותיו וביסס אותן במסמכים, כך קבע שהשחיקה בסחוס ברך רגל שמאל, נלמד מבדיקת MRI, ומעצם הפניית התובע לביצוע הבדיקה. את הנכות, לדבריו, יש לשייך לניתוח שבוצע בעקבות התאונה (ר' עמ' 49-48 וכן עמ' 51 לפרוטוקול).

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 2684-01-12 א' נ' הפול חברה לביטוח בע"מ, ח.פ. 513136895

פרופ' ג' וולפין הפנה לנכות ביד שמאל והפגיעה הקשה בשורש היד, שתחילה טופלה במקבעים חיצוניים ובהמשך נדרש התובע לניתוח.

כמו כן פרופ' ג' וולפין פירט את הכאבים שליוו את התובע לאורך תקופה ארוכה בשל הפגיעה בקרסול ימין, שחייבו לבסוף ניתוח לקיבוע הקרסול במהלך שנת 2013 (ר' עמ' 60 ואילך לפרוטוקול).

13. המומחה הדגיש בחקירתו כי במקרה דנן כששתי הרגליים נפגעו, קשה להסיק על מצב רגל אחת ממצבה של הרגל השנייה, להבדיל ממקרה בו נפגעת רגל אחת והתובע נשען בתיפקודו היומיומי על הרגל הבריאה (ר' עמ' 66 לפרוטוקול).

14. בסופו של יום, פרופ' ג' וולפין עבר באריכות על כל פגימה ופגימה ונימק קביעותיו בממצאי בדיקתו, במסמכים הרפואיים ובהוראת התקנות.

נוכח האמור בחוות הדעת ובעדות המפורטת של פרופ' ג' וולפין, מצאתי לאמץ את הערכותיו.

15. דומה כי אין הצדדים שמים עיקר יהבם, בתום החקירה של המומחה פרופ' ג' וולפין, על הערכותיו, ככל שמדובר בנכות רפואית – אלא על גובה הנכות התיפקודית שיש לקבוע בשים לב לנכות הרפואית.

הנכות בתחום הנפשי:

16. בהחלטה שניתנה ביום 5.4.16 מונתה מטעם בית המשפט ד"ר איילה שיינקמן כמומחית רפואית בתחום הנפשי.

17. ד"ר איילה שיינקמן העריכה בחוות דעתה מיום 6.3.17 כי לתובע נכות בשיעור 10% בתחום הנפשי בעקבות תגובות דכאוניות בגין התאונה, ובהערכתה כללה גם ליקויים קוגניטיביים קלים, בעיקר בזיכרון המילולי של חומר מדיד ובתיפקודים הניהוליים, כששאר התחומים נמצאו תקינים, והכל נוכח הבדיקה הקוגניטיבית שבוצעה לתובע ביום 22.1.17.

יצוין כי בבדיקת המומחית עצמה, במעמד הבדיקה, לא נמצאה פגיעה בזיכרון, פרט לריכוז ירוד מעט בעיקר בזמן התרגשות.

18. ד"ר א' שיינקמן הוזמנה לחקירה בבית המשפט, ובמהלך חקירתה הותירה את קביעתה בעינה, גם שנתנה פירוט נוסף לממצאיה.

כך העריכה המומחית בעמ' 63 לפרוטוקול הדין מיום 17.9.18, כי:

”ת. השאלה היחידה, אני גם, אנחנו מדברים כאילו יש בפנינו אדם עם נכות נפשית קשה. אז קודם כל אנחנו מדברים על נכות של 10 אחוז, שהיא נכות יחסית קטנה, שהיא לא אמורה לפגוע בתפקוד של בן אדם, תלוי בהחלט מה שהוא עושה.”

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 2684-01-12 א' נ' הפול חברה לביטוח בע"מ, ח.פ. 513136895

ובעמ' 64 :

"ש. תני לי לסיים. מצד שני, יש לנו פה תיקים פליליים, וכשאני רואה אותו טוען בבית המשפט המחוזי, ואני רואה את הפרוטוקול של הדיון, נראה לי שהוא אדם רגיל. כמו שאמרת קודם, 10 אחוז זה לא דבר שמונע מאדם להצליח וגם להיות בשיא הפרמידה. את מסכימה איתי?"

ת. בהחלט. בהחלט מסכימה. זאת הסיבה שהוא קיבל רק 10 אחוז ולא 40 אחוז."

ובהמשך אותו עמוד :

"ואם אתה רואה שאני כתבתי פה שיש עליה רמה, מתרגש בקלות, עם עליה ברמת החרדה, כשהוא מדבר על הפער, על מה שהייתי ומה אני עכשיו, מדברים על חרדה. לפעמים קצת זיעה, לפעמים קצת רעד, לפעמים קצת נשימה משתנה. אני לא בדקתי לו דפיקות לב, אם יש לו או אין לו, אני אגיד לך את האמת. אבל יש סמפטומים של עליה ברמת החרדה. זה לא משהו שאנחנו, פתאום מישהו בא ואומר לי – 'דוקטור אני בחרדה' ואני קונה את זה. ממש לא. ובמקרה הספציפי פה, אנחנו מדברים על סמפטומים מאוד מינוריים. לא מדברים על איזה פתולוגיה."

19. המומחית מציינת לחיוב את מאמצי השיקום שמשקיע התובע, חרף התאונה הקשה שעבר, ולא רואה קושי כי יבנה בעתיד משרד גדול – בהסתמך על החוסן הנפשי שאפיין אותו לפני התאונה ואשר מסייע לו בשיקומו (ר' עמ' 66 לפרוטוקול).

המומחית מציינת בעמ' 70: "...מבחינה נפשית האיש לא מוגבל" ומדגישה בעמ' 71, כי :

"ת. זה עניין של הדכאון. לגבי הליקויים הקלים בזכרון מילולי, אנחנו מדברים פה, שזה בעצם חלק שהרבה פעמים מושפע גם על ידי איזשהי חרדה פנימית, והם נכללים בתוך אותם עשרה אחוז. כי כל יתר הדברים, כמו שאתה קורא פה, זכרון מילולי של חומר מורכב, זכרון חזותי, קשרים אינטלקטואליים, הם כולם היו תקינים. אז יש פה דברים מאוד מאוד קלים בין לבין."

20. לסיכום, קובעת המומחית כי הנכות בשיעור 10% מבוססת על ממצאים סובייקטיביים אך מגובה בממצאים אובייקטיביים, ומדגישה כי מדובר בנכות שיש לקרוא אותה לפי מידותיה, כפי שפירטה בחוות דעתה ובחקירתה (ר' עמ' 72 לפרוטוקול).

21. את חוות הדעת של ד"ר א' שיינקמן, שקיבלה חיזוק נוסף בחקירתה, אני מקבלת.

הנכות התיפקודית:

22. ב"כ הנתבעת עותר לפסוק פיצוי גלובאלי ברכיב הפסד השתכרות לעתיד, ומדגיש כי אין בנכות הרפואית כדי לגרוע באופן ממשי מכושר השתכרותו של התובע במשלח ידו; ואילו ב"כ התובע עותר לקביעת נכות תיפקודית בשיעור הנכות הרפואית, בהדגישו את הפגיעה האורתופדית הקשה,

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 2684-01-12 א' נ' הפול חברה לביטוח בע"מ, ח.פ. 513136895

את הטיפולים והתרופות שמקבל התובע, לרבות האישור שניתן לו לשימוש בקנאביס. לשיטת התובע יש משמעות תיפקודית לנכות הרפואית שנקבעה בכל הנוגע לתיפקודו היומיומי של התובע בעבודתו כעו"ד בתחום הפלילי, כליטיגטור.

23. עיינתי בטענות הצדדים, בחוות דעת המומחים, בעדויות ובשאר הראיות – ומצאתי להכריע בין העמדות החולקות – ביניהן. קרי, לא כעמדת התובע במלואה, אך גם לא כעמדת הנתבעת, ואפרט.

24. כבר נפסק בע"א 3049/93 גירוגיסיאן נ' רמזי, פ"ד נב(3) 792, 799, מפי כב' השופט ת' אור, כדלקמן:

"המקרים שבהם נוהג בית-המשפט להשתמש בשיעור הנכות הרפואית כמוודד להפסד כושר ההשתכרות הינם מקרים שבהם הנכות הרפואית משקפת גם את מידת הפגיעה בכושר התפקוד של התובע. בדרך-כלל, הנכות הרפואית משקפת אל נכון גם את מידת הפגיעה בכושר התפקוד. כך, למשל, נכות רפואית בשיעור 20% עקב פגיעה בתחום האורתופדי – כמו פגיעה ביכולת התפקוד של יד או רגל – תשקף, בדרך-כלל, גם את שיעור הנכות התפקודית. הנפגע מוגבל בתנועותיו ובכושר פעילותו עקב אותה נכות, ושיעור הנכות הרפואית אשר נקבע לו משקף גם את שיעור נכותו התפקודית. אך לא תמיד כך. לעתים, הנכות התפקודית – דהיינו מידת ההגבלה של פעולות התובע עקב נכותו – אינה זהה לנכות הרפואית. כך, למשל, במקרה של נכות רפואית עקב צלקות נרחבות בגוף. במקרה כזה, הנכות הרפואית לפי התוספת לתקנות הנ"ל היא בשיעור של 20%, אך שייתכן שלא יהיה בהן הפרעה תפקודית כלשהי, או שזו תהיה בשיעור הנמוך מ-20%. נכות תפקודית, אשר באה להצביע על הפרעה בתפקודו של מי שנפגע גופנית, יכולה אפוא להיות זהה או דומה לנכות הרפואית, וכך בהרבה מקרים. אך היא יכולה להיות גם שונה ממנה."

25. בענייננו, הנכות הרפואית בגפיים, תולדה של מספר שברים באיברים שונים – משקפת פגיעה תיפקודית, אך לא בגובה הנכות הרפואית כולה; כך, ברי למשל כי הנכות הרפואית שנקבעה בגין הצלקת, אין לה פן תיפקודי.

26. עוד אציין כי הנכויות שנקבעו באיברים השונים הן אמנם פעמים בשיעורים נמוכים, כטענת הנתבעת, אלא שהצירוף שלהן נותן, לשיטתי, משמעות ממשית תיפקודית לנכויות כולן. כך למשל, מי שצריך להתמודד עם פגימה ברגל אחת יוכל להתגבר ולפצות על מגבלותיו בעזרת הרגל השנייה – להבדיל ממי שנדרש להתמודד עם פגימות בשתי הרגליים, כשרגל אחת, שאינה בריאה, אינה יכולה לשמש עוגן, במלוא מובן המילה, לרגל השנייה שאף היא פגועה.

27. בפס"ד גירוגיסיאן הנזכר לעיל, בעמ' 801 נקבע כי הנכות התיפקודית באה להצביע על מידת הפגיעה התיפקודית שיש בנכות הרפואית, ככלי להעריך את ההפסד בכושר ההשתכרות:

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 12-01-2684 א' נ' הפול חברה לביטוח בע"מ, ח.פ. 513136895

"כשמזכירים "נכות תפקודית" כוונת האמירה תהיה אחת, דהיינו מידת השפעה של הנכות על התפקוד בדרך-כלל. למידת השפעתה על כושר השתכרותו של התובע המסוים יינתן ביטוי. אך זה לא ייכלל במסגרת המונח "נכות תפקודית", לבל ניתפס לטעות בהבנת כוונת "הנכות התפקודית" שאותה מציינים."

28. בנסיבות אלה, לאחר שעיינתי בחוות דעת המומחים ובעדותם, אני סבורה כי מדובר במגבלה תיפקודית לא זניחה, כשעיקר הקושי והמגבלה נובעים מהנכות הרפואית האורתופדית, כשברקע גם נכות נפשית מדודה.

29. התובע מאז פציעתו בתאונה, עבר כברת דרך ארוכה של שיקום, כשפעמים חזר לשולחן הניתוחים, כשהמשך נדרש גם לשיקום נוסף, על השיקום שכבר עבר.

30. בקביעת הנכות התיפקודית נתתי דעתי לנכויות באיברים השונים המצטברות זו לזו, ובעיקר בגפיים התחתונות, בפגיעה בשתי רגליו של התובע.

31. בנסיבות אלה, בשקלול טענות הצדדים והמפורט בחוות דעת המומחים בדבר מהות הנכות שנקבעה – אני סבורה כי יש להעמיד את נכותו התיפקודית של התובע בשיעור 45%.

כושר השתכרותו של התובע

32. התובע יליד 2.3.78 בן 33 בעת התאונה.

33. התובע שירת בצה"ל, והשתחרר לאחר שנה על רקע בעיות קרדיולוגיות, בנסיבות בהן עד לתחילת לימודי המשפטים, לא הוכיח יכולת השתכרות ממשית.

34. קביעת כושר השתכרותו של התובע מאתגרת, משום שמחד גיסא מדובר בתובע שנפגע בגיל 33, גיל בו יש נטייה לראות בשכר שמשכר אדם כמדד ליכולת השתכרותו. אלא שמאידך גיסא וכעולה מהראיות, מדובר בתובע שרק בשנים הסמוכות לתאונה סיים לימודי משפטים, הוסמך כעו"ד בשנת 2006, ואחרי כשנתיים של חיפוש עבודה רציפה וסדירה, הצטרף למשרד עו"ד מ.ש. כשכיר, שם הספיק לעבוד כ-3 שנים עד לתאונה. עבודתו של התובע במשרד מ.ש. הייתה, לגישת מעסיקו (עו"ד מ.ש), טובה בהתאם לכישוריו.

35. אומנם כשנדרש התובע לתאר את תפקידו במשרד עו"ד מ.ש, בחר לתאר זאת במילים שאינן מלמדות על עבודה במשרה מובהקת של עו"ד:

"ש. התחלת לעבוד אצל מ.ש, באיזה תפקיד?"

ת. בתפקיד נהג. בפועל הייתי נהג. הייתי עו"ד שמתלווה לעו"ד מ.ש לכל הדיונים, הסתובבתי סביבו ועשיתי מה שהוא אמר לי, הייתי צמוד אליו, נהגתי באוטו והבאתי לו קולה. עשיתי מה שצריך לעשות כדי להיצמד לעו"ד מ.ש. אבל הייתי גם קבלן בניין, כי בניתי את העתיד שלי תוך כדי שהייתי נהג. שהייתי יום ביומו

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 2684-01-12 א' נ' הפול חברה לביטוח בע"מ, ח.פ. 513136895

בתיקי פשע מאורגן וצווארון לבן מהרמה הגבוהה ביותר, יצרתי קשר אישי עם בכירי הסנגורים. אני עונה לך מה עשיתי אצל עו"ד מ.ש.

ש. זה כתוב בתצהיר שלך.

ת. אני לא יודע אם זה בתצהיר. אני עונה מה עשיתי אצל מ.ש. התחלתי באמירה כנה, שהייתי נהג, אני לא מתכוון להסתיר, ובניתי את העתיד שלי. אני בתור יד ימינו של מ.ש, למעשה הייתי השופר שלו מול כל הגורמים המתנהלים במשרד עו"ד פלילי, ולכן בתקופה הזאת למדתי המון ויצרתי קשרים חשובים.

ש. מה שתיארת עכשיו אצל מ.ש, זה היה במשך שלוש שנים וחצי, עד התאונה?

ת. אמת. כמוכן שבמסגרת העבודה בשלב מסוים השתנה קצת אופי העבודה, אבל כן.

36. דא עקא שאיני מקבלת את עמדת ב"כ הנתבעת, המצטט בסיכומיו את עדות התובע המובאת לעיל, כתיאור בלעדי של עבודתו אצל עו"ד מ.ש, באופן המאפיל על יכולתו כעו"ד, וזאת משום שמיתר העדויות ניתן ללמוד כי עו"ד מ.ש מקיים במשרדו מערכת יחסים מיוחדת עם לקוחותיו, במסגרתה הוא מתחייב להופיע בעצמו. כך יכול התובע, שמתלווה אליו לדיונים בבית המשפט, להיחשף לסגנון עבודתו של עו"ד מ.ש וללמוד ממנו, וכן לקשור קשרים עם לקוחות. מעבר לכך, בפעמים שהדבר התאפשר מבחינת סוג ההליך ורצון הלקוח – הופיע התובע גם כמייצג.

37. דומה אם כן, שהתובע בעבודתו במשרד עו"ד מ.ש הכין את התשתית ואת הקרקע לעבודה כעו"ד עצמאי, כך שבשנים הראשונות, קרי בשנים שסמוך לפני ואחרי התאונה, רמת השתכרותו תימדד לפי השכר שהשתכר בפועל אצל עו"ד מ.ש, כפי שטוען ב"כ התובע בסיכומיו.

38. מעבר לאמור ולעתיד אקבע את יכולת השתכרותו של התובע לא לפי בסיס השכר שהשתכר בעבודתו כשכיר בראשית דרכו, אלא על פי שכר המותאם ליכולתו ולכישוריו, כפי שהעיד עו"ד מ.ש בתצהירו, עת פירט את פוטנציאל ההשתכרות של התובע, שאיפותיו שהיו ברמה גבוהה, וניסיונו המצטבר ושיצטבר עם השנים. ר' סעיף 5 לתצהיר:

"ואכן א' ניחן ביכולות גבוהות מאוד בתחומים שונים, הן בניתוח משפטי מחד והן בכושר ביטוי מאידך. כמו כן, א' הפגין מוטיבציה מוגברת בעבודה, חיפש תמיד להיות מעורב ונוכח בכל דבר וניתן היה לשער כי יצליח מאוד בעבודתו בעתיד. א' היה זה שהופיע במרבית הדיונים החשובים שבהם לא יכולתי להופיע בעצמי, וניהל תיקי הוכחות ומו"מ עם גורמי תביעה עוד בהיותו שכיר במשרדי. אין לי ספק כי לו א' היה ממשיך לעבוד כעו"ד שכיר במשרדי, היו צפויים לו קידום והצלחה מקצועית."

39. ההשוואה לשכר של עו"ד אחרים, כפי עתירת ב"כ התובע, אשר אחד העיד בפניי – כדרך לקבוע את שכרו של התובע בעתיד, קשה ומוקשית – משום שמדובר פעמים בעו"ד ותיקים יותר מהתובע, חריגים בחריצותם, אותה הוכיחו לאורך שנים ארוכות.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 2684-01-12 א' נ' הפול חברה לביטוח בע"מ, ח.פ. 513136895

אמור אם כן, ההשוואה עם שכרם של אחרים אינה השוואה מדויקת ככזה ראה וקדש. הדברים נאמרים גם בנסיבות בהן עו"ד ע.א שהגיש כאמור תצהיר והעיד בפניי, מבסס את השתכרותו על ריבוי תיקים מהסנגוריה הציבורית, במסגרתם צובר עקב בצד אגודל שכר נאה – מקום שהתובע בתורו העיד כי פניו אינם ללקוחות המופנים מהסנגוריה הציבורית, אלא אל לקוחות מהשוק הפרטי – וגם מכאן נובע שוני (ר' עמ' 33 לפרוטוקול).

תקופות הפיצוי השונות בראש נזק של הפסד השתכרות

40. אשר למשך התקופות השונות, בהן עותר התובע למתן פיצוי – אני מוצאת לקבוע פיצוי בראש נזק של הפסד השתכרות לעבר באופן מלא לתקופת אי כושר מותאמת לתקופה בה היה התובע מוגבל ביכולתו לשוב לעבודה ולהשתכר בגובה השכר קודם לתאונה.

41. תקופה נוספת לעבר תיקבע מתום תקופת אי הכושר ועד היום, בה התובע התחיל לעבוד כעצמאי. בתקופה זו אתייחס להפסד השכר כהפסד שמקורו בנכות התיפקודית של התובע תולדה של התאונה, אך גם כהפסד הנובע מהשינוי המהותי בעבודת התובע שהפך משכיר לעצמאי. באלה הנתונים, בתקופה זו אחשב את הפסד השכר לפי הנכות התיפקודית שקבעתי, ולפי בסיס השכר קודם לתאונה, כדרך הילוכו של ב"כ התובע בסיכומיו, בהתאמה.

42. אשר להפסד כושר השתכרות בעתיד – סבורה אני כי יש לקבוע את שיעור ההפסד לפי בסיס של כפל השכר הממוצע במשק במכפלת הנכות התיפקודית, ולא שילוש השכר, כעתירת ב"כ התובע.

43. כפל שכר הממוצע במשק ולאחר ניכוי מס בסך 15,410 ₪, נקבע על ידי מכמה טעמים:

ראשית, נוכח תיאור יכולותיו של התובע, כעולה מעדות מעסיקו עו"ד מ.ש, בתום תקופה של 3 שנים של עבודה אצלו, כמצוטט לעיל.

שנית, אציין כי לאחר התאונה והחל משנת 2014, כשהתחיל התובע בעבודתו כעצמאי – הוכיח די מהר כי חרף מומו, הוא יכול להשתכר אף מעל לשכר שהרוויח קודם לתאונה. משמע, כי חרף הנכות הוכיח התובע את יכולתו כעו"ד בעל כישורים מעל השכר שהשתכר עובר לתאונה – על כן לדידי פיצוי לפי כפל השכר הממוצע במשק, יש בו כדי לענות לטענות אלה.

שלישית, נוכח התצהירים של עמיתיו של התובע למקצוע, לרבות עדות עו"ד ע.א, אשר הבהירו את שיעור שכרם של אלה המתמידים בעבודה, דבקים בעבודתם ושואפים לפתח קריירה משל עצמם. בדרך זו ניתן לבסס לתובע שכר גבוה מהשכר שהשתכר כשכיר בראשית דרכו. בכך נמצא גם עוגן נוסף מידתי, לקביעת הבסיס להפסד השתכרות בעתיד בהתאמה לנתוני התובע – ועל כך עוד ארחיב בהמשך.

שיעור היוון לעתיד

44. בטרם אפנה לקביעת שיעור הנזק, אדון בסוגיית ההיוון שעניינה בפיצוי שייפסק לתובע עבור נזק עתידי ובעיקר בגין הפסד השתכרות בעתיד.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 2684-01-12 א' נ' הפול חברה לביטוח בע"מ, ח.פ. 513136895

45. ראשית, אדגיש כי היוון בהליך נזיקין עניינו בתובע המבקש לקבל לידי את מלוא הנזק במועד פסק הדין, גם את הנזק שהתגבש, וגם את הנזק שצפוי שייגרם בעתיד.
46. חברות הביטוח, ככלל, נעותרות לבקשה זו, הגם שבדרך זו מקדימות לשלם פיצוי עבור נזק שטרם התרחש, ובלבד שלא ייפגעו כלכלית בתשלום יתר. בנסיבות אלה, נדרש לערוך היוון.
47. התובעים, שמקבלים לידיהם את מלוא הפיצוי במעמד פסק הדין, חלקם דואגים, בין בעצמם ובין באמצעות מומחים לדבר, להשקיע את כספי הפיצויים באפיקים שיניבו סכום חודשי גובה הנזק החודשי המשוער; חלקם פונים לבניית עסק במטרה להבטיח את עתידם הכלכלי בדרך זו, וחלקם פונים להשקעה בנדל"ן, בהבטחת מקום מגורים להם ולמשפחתם – כל תובע כפי רצונו.
48. ההיוון חייב לקחת בחשבון את האינטרסים הכלכליים של שני הצדדים, ובכלל זה של המזיק בעת גביית הפרמיה, שעה שנבחרת אופציה של תשלום פיצוי עבור העתיד בסכום אחד, ולא פיצוי עיתי, אשר נבחר כדרך פיצוי אפשרית, רק בנסיבות מיוחדות מאוד.
49. ההיוון נעשה, כאמור, בתוך צפיית פני עתיד בהתאם לגיל הניזוק – וכשמדובר בתובעים צעירים, כבענייננו, מדובר בתקופת היוון של כמה עשרות שנים בעתיד. משום כך אין לבחון את שיעור ההיוון בזמן מוגבל של שנים בודדות עכשוויות, מבלי לבחון את העבר ואת הצפי לעתיד לפי התשואות בשוק ההון. במילים אחרות, אין מקום לדון בסוגיה של שיעור ההיוון ולהיזכר בה למשל רק כשיש קושי במציאת אפיקי השקעה טובים, ולזנוח דיון בה בשנים טובות שאפיקי ההשקעה הניבו תשואות טובות.
- עוד יודגש כי מציאת אחוז ההיוון אינה תוצאה של חישוב אריתמטי פשוט של ממוצע ביחס לשנים עברו, כפי שמלמד מומחה הנתבעים בחוות דעתו, אלא מורכב יותר.
50. כמו כן אציין כי גם המוסד לביטוח לאומי, שעדכן את שיעור ההיוון באחרונה מ-3% ל-2%, הורה על בחינת הנושא בעוד 4 שנים, ומכאן נובע קושי לאמץ את קביעת המל"ל במתן פיצוי מהוון בתיקים שונים ורבים, שהוא פעמים רבות לעשרות שנים, ולא מוגבל ל-4 שנים קדימה.
51. ב"כ התובע, אשר מבקש לשנות מההלכה הנוהגת בקביעת היוון בשיעור 2%, אינו מנמק עמדתו ואינו מתמודד עם השאלות הרבות העולות הן בחוות הדעת מטעמו והן בחוות הדעת מטעם הנתבעת – כך מלמד על עצמו כי אין טענותיו לשינוי באחוז ההיוון, עומדות על שתי רגליים.
- שינוי בשיעור ההיוון הוא שינוי בעל השלכות רחב רבות, ולא יכול להיעשות אגב אורחא, על פי חוות דעת שמצרפים הצדדים מטעמם, וזאת לא משום שהמומחים לא העידו, אלא משום שאין בפניי, הלכה למעשה, התמודדות עם כל הסוגיות השנויות במחלוקת העולות מחוות הדעת של שני הצדדים – במיוחד כשב"כ התובע, המבקש את השינוי בשיעור ההיוון, בוחר כאמור להפנות לחוות דעת שהגיש, ולא להוסיף דבר מעבר לכך.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 2684-01-12 א' נ' הפול חברה לביטוח בע"מ, ח.פ. 513136895

52. עוד יש להוסיף את הקושי והמחלוקת בדרך החישוב של המומחים השונים, במיוחד לגבי מסד הנתונים שיש לדעתם לבחון ולהסתמך עליו, בין אם אג"ח ממשלתיות ובין אם תמהיל השקעות פיננסיות מגוונות – ובכלל זה סוג ההשקעות שנשקלות והכלים הפיננסיים שנבחנו, מהם ניתן לחלץ את שיעור ההיוון, המתאים.

53. הדברים מקבלים משנה תוקף, שעה שהמומחה מטעם התובע בחוות דעתו מוכן להפחית את שיעור ההיוון בפחות מ-2%, אך ב"כ התובע על דעת עצמו, מבקש אך הפחתה עד 2%, ללא הסבר.

54. דומה כי שינוי בשיעור ההיוון אינו, אם כן, נושא לתיק ספציפי אלא עניינו בבחינה של ועדת מומחים בלתי תלויה, שלא רק תבדוק את אפיקי ההשקעה בעבר ובהווה; אלא תבדוק את אפיקי ההשקעה הנחזית לעתיד, על רקע תנודות בשוק המקומי ולא רק העולמי, בשים לב לאפיקי השקעה שיש לתת עליהם את הדעת לאורך שנים רבות, וההשלכה של כל אלה על השנים שיבואו.

55. מכל מקום, בענייננו, כשעל המדוכה שתי חוות דעת מומחים מטעם הצדדים, כשאין התובע כלל ועיקר מנתח את נתוני חוות הדעת מטעמו, אל מול חוות הדעת מטעם הנתבעת – סבורה אני כי התובע לא הניח תשתית מתאימה לשינוי בשיעור ההיוון, ועל כן הפיצוי יחושב כפי ההלכה הקיימת עימנו מאז שנות השבעים של המאה הקודמת, בהיוון של 3%.

56. הנה כי כן, כל שינוי בהיוון צריך להיות בשום שכל, שהרי כל הכרעה בשיעור ההיוון, שאינה מעוגנת היטב מבחינה כלכלית, תעלה את השאלה, משני צדי המתנס, מדוע יש להקדים תשלום פיצוי עבור עשרות שנים בעתיד בגין נזק שטרם התרחש, כשאין תוחלת כלכלית לכך למי מהצדדים.

להלן הפיצוי בראשי הנזק השונים:

בסיס השכר לחישוב

57. התובע לאחר פציעתו בתאונה מושא ההליך, נדרש לאשפוז ממושך, לניתוחים ולשיקום, כאשר בתום תקופה אחת אף נדרש לניתוחים מאוחרים, במתן פתרונות טובים יותר לבעיות רפואיות תולדה של התאונה, שלא נפתרו בצורה מיטבית עד אותו שלב.

58. המומחה הרפואי פרופ' ג' וולפין נשאל לתקופת אי הכושר בעמ' 68 לפרוטוקול, אך תשובתו דומה כי לא יושמה, הלכה למעשה, לא ע"י התובע ולא ע"י הנתבעת בסיכומיהם.

59. להערכתו, כשמצבו הרפואי של התובע אינו יציב והוא נדרש להמשיך בשיקום ובמציאת פתרונות רפואיים טובים לפגיעותיו ולמכאוביו – אין הוא פנוי לחזרה לעבודה, והדברים מכוונים גם לכאבים בקרסול רגל ימין, שרק בשנת 2013 הובילו לקיבוע הקרסול.

לא ניתן לומר כי התובע היה כשיר לעבודה רציפה ואפקטיבית בתקופות השיקום השונות ובתקופות בהן עבר ניתוחים אורתופדיים משמעותיים, במיוחד כשלעבודתו כשכיר במשרד עו"ד מ.ש לא יכול

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 2684-01-12 א' נ' הפול חברה לביטוח בע"מ, ח.פ. 513136895

היה לחזור, קרי לעבודה של יום מלא בקצב עבודה גבוה. גם האפשרות להשתלב במעגל העבודה כעו"ד עצמאי הייתה מוקשית, כשהמצב הרפואי אינו יציב, בנסיבות בהן לאורך השנים נדרש התובע לפתרון רפואי נוסף, כשבשנת 2013, בשל כאבים שעדיין ליוו אותו, חזר התובע לשולחן הניתוחים לקיבוע הקרסול.

60. באלה הנתונים אני מוצאת כי תקופת אי כושר שהחלה ביום התאונה, וכללה אשפוז בבי"ח לטיפול ולשיקום, ולאחריו תקופה של אשפוז יום – יש להכירה באופן מלא, קרי עד לסוף שנת 2013, כטענת התובע בסיכומיו.

בעניין זה אציין, כי קביעות המוסד לביטוח לאומי **ענף נכות כללית** (נספח נ/6 (3)) – דומה כי עולות בקנה אחד עם הקביעה האמורה.

61. מעבר לתקופה האמורה לעיל ועד היום, אין לייחס כאמור את הירידה בשכר של התובע, אך לתאונה, בנסיבות בהן לאחר התאונה החליט התובע להפוך משכיר לעצמאי – שינוי שכשלעצמו, מביא עמו ירידה בהכנסה לתקופה מסוימת, עד שמשרד העו"ד העצמאי אליו מכוון התובע קורם עור וגידים.

62. אמור מעתה, השינוי באופן התנהלות התובע משכיר לעצמאי, לאחר התאונה ולאחר תקופת אי הכושר – ככל שהביא לירידה ברמת השכר, אין היא קשורה רק לנכות, אלא גם למאמץ המיוחד בבניית משרד עו"ד, ברכישת לקוחות וביסוס מעמדו המקצועי של התובע בתחום עיסוקו.

63. באלה הנתונים, אני קובעת כי הירידה בשכר, למעשה העדר כל הכנסה בשנים שלאחר התאונה ועד סוף 2013, היא בשל התאונה והשלכותיה – תקופה שכללה תקופות אשפוז, בין אשפוז בבי"ח ובין באשפוז יום, כחלק מהליך השיקום.

בהמשך, החל מראשית שנת 2014 ואילך ועד היום – אקבע את הפסד השכר כנובע משתי סיבות, האחת התאונה שהסבה לתובע נכות ומגבלות פיזיות, והשנייה עניינה ברצונו של התובע להפוך לעצמאי ונכונותו לרדת ברמת ההכנסה לצורך בניית משרד עצמאי.

בעניין זה התחשבתי גם בכך שבשנים 2014, 2015 ו-2016 נצפתה הכנסה נמוכה, כאשר בשנת 2017 כבר ניתן להבחין כי ההכנסה השתפרה עד כדי ירידה ברמת ההכנסה של כ-25.5% בלבד בהשוואה לשיעור ההשתכרות עובר לתאונה, קרי פחות, לכאורה, משיעור הנכות הרפואית.

בשנת 2018, לפי הנתונים החלקיים שהציג התובע בעדותו בעמ' 24 לפרוטוקול, כבר אין עוד לדבר בירידה ברמת ההכנסה אל מול השכר עובר לתאונה, אלא על עלייה בשכר, וזאת לאחר שנערך על ידי חישוב משוער בין הכנסות והוצאות בשנת 2017 אל מול ההכנסות הנטענות של התובע ב-4 החודשים הראשונים של שנת 2018, בהתאם לנתונים החלקיים שהתובע בחר להביא.

64. דא עקא שגם משהוכח כי התובע מתקרב בהכנסותיו בעבודתו כעצמאי, בשנים 2017-2018, לשכר שאפיין אותו בעבודתו כשכיר ואף מעבר לכך – עדיין יש להכיר בפיצוי בשל הנכות

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 2684-01-12 א' נ' הפול חברה לביטוח בע"מ, ח.פ. 513136895

התיפקודית, בצד הכרה ביכולתו של התובע להשתכר שכר גבוה יותר בעתיד, מעבר לשכרו כשכיר, כמפורט לעיל.

65. בנסיבות אלה, ניתן ללמוד על ההצלחה של התובע בשיקומו, וגם על פוטנציאל השתכרות גבוה, עת בזמן קצר התובע יכול היה להדביק את השכר שהשתכר כשכיר, כשעם השנים מבסס התובע מוניטין שהולך לפניו, בהסתמך על יכולתו האינטלקטואלית, על הידע שצבר ועל הניסיון שרכש – כעולה מעדותו של עו"ד מ.ש, הנתמכת בקטעי עיתונות, אותם אישר התובע בעדותו, המתעדים את עבודתו של התובע, שיש בה כדי לבסס את יכולתו בעיני הכלל.

66. אשר על כן, אני קובעת מחד גיסא, כי הפיצוי בגין הפסד השתכרות לעבר יהיה לפי נכות תיפקודית ולפי בסיס השכר טרם התאונה, הן בתקופת אי הכושר וגם עד היום, אך מאידך גיסא אני קובעת פיצוי בגין הפסד השתכרות בעתיד, לפי שכר צפוי גבוה יותר – של כפל השכר הממוצע במשק.

67. מעבר לאמור, אשוב ואדגיש כי נכותו הרפואית של התובע היא בחלקה הרב נכות תיפקודית, כפי שקבעתי לעיל.

אמנם התובע אינו נדרש לעבודות פיזיות מובהקות, אך שילוב הנכות האורתופדית בשתי רגליים ובאיברים נוספים, על רקע של הנכות הפסיכיאטרית, הגם שאינה גבוהה – יש בהם כדי להקשות על תיפקודו כעו"ד עצמאי הנדרש לנסיעות מרובות לבתי משפט, לבתי מעצר ולבית האסורים, וכן ישיבות ארוכות בבית משפט בריכוז רב, בניהול הוכחות.

68. התובע הוכיח את נחישותו ואת דבקותו במטרה – בשיקומו, חרף מגבלותיו, דבר שיש לזקוף לזכותו, כאשר האמירה כי "לא לעולם חוסן" דומה כי משקפת את הקביעה לפיצוי בראש נזק של הפסד השתכרות לעבר ולעתיד – לפי נכותו התיפקודית, אותה אני מעריכה כאמור בשיעור של 45%.

69. חישוב של הפסד השתכרות לעתיד לפי כפל השכר הממוצע במשק, כשכר בסיסי לפסיקת פיצוי בעתיד, כפי המפורט לעיל, עונה כאמור גם לטענה שעניינה במתן ביטוי לעובדה כי התובע במומו בתוך שנים ספורות – הוכיח כי הוא מצליח להשיג את רמת השכר עובר לתאונה ומעבר לה, חרף מומו, וזאת בשים לב לכישוריו וליכולותיו.

70. עוד אציין, כי הפסדי שכר בעבר אחשב בהצמדה למדד ללא ריבית, כך אחשב את הניכויים השונים ששולמו בעבר לרבות תקבולי מל"ל ותשלומים תכופים, גם להם אוסיף הצמדה בלבד.

הפסד השתכרות לעבר

71. החישוב של הפסד השתכרות לעבר יהיה, אם כן, על פי בסיס שכרו של התובע כשכיר במשרד עו"ד מ.ש בסך 11,978 ₪, בתוספת הצמדה וניכוי מס בסך 10,650 ₪.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 2684-01-12 א' נ' הפול חברה לביטוח בע"מ, ח.פ. 513136895

תקופת אי כושר מלאה אכיר מיום התאונה ועד סוף 2013, ובהמשך אכיר בהפסד השתכרות עד היום באופן חלקי, לפי השכר עובר לתאונה, לפי נכות תיפקודית בשיעור 45%, כמפורט לעיל.

72. סה"כ הפסד השתכרות לעבר במעוגל בסך של 642,000 ₪.

הפסד כושר השתכרות לעתיד

73. הפסד כושר השתכרות לעתיד אחשב לפי כפל השכר הממוצע במשק בניכוי מס ועד גיל 70, על פי נכות תיפקודית בשיעור 45% - בסך של 1,610,000 ₪.

עזרה צד ג' לעבר

74. התובע עותר לפיצוי עבור עזרת בני משפחתו שניתנה לו במהלך תקופת האשפוז הממושכת, תקופת ההחלמה ותקופת השיקום, וגם לתקופה שלאחר הניתוחים המאוחרים שבוצעו.

75. לטענת ב"כ, אמו של התובע, שהיא בהכשרתה אחות מוסמכת, נשאה בעיקר העול, ועשתה זאת לאחר שפרשה ממקום עבודתה.

76. עיון בראיות מעלה כי הטענה שאמו של התובע פרשה מעבודה כאחות עקב התאונה של בנה (התובע) – לא הוכחה, לא במסמכים ולא בתצהיר האם, שם הסוגיה כלל ועיקר לא נזכרה.

77. באלה הנסיבות, אני סבורה שיש לפסוק פיצוי בגין עזרה בעבר של בני המשפחה ובעיקר של האם בעקבות התאונה, על דרך האומדנא, כשאני נותנת דעתי גם לעובדה כי לא כל התקופה ולא כל הזמן נדרשה עזרה מטעם בני המשפחה, גם אם בני המשפחה שהו במחיצת התובע.

78. אשר על כן, אני מעריכה את הפיצוי לעבר בסך של 80,000 ₪.

עזרה צד ג' לעתיד

79. התובע בעדותו לא פירט מדוע נדרש פיצוי לעתיד בגין עזרת צד ג', והגדיל לעשות בסיכומיו כשביקש פיצוי ללא כל נימוק.

80. יחד עם זאת, מצאתי לאחר עיון בראיות לקבוע כי גם אם התובע לא נדרש במומו לעזרה צד ג' משמעותית, בנסיבות בהן גם לא הוכיח כי לקח עזרה צד ג' כלשהי בשכר, משמתפקד הוא במהלך היומיום ללא עזרה – יש להעריך עזרה צד ג' מדודה, למצער, עבור עבודות הבית שאלמלא מומו, היה עושה בעצמו.

81. הפיצוי בגין עזרה צד ג' לעתיד אעריך בסך של 200,000 ₪.

הפסד פנסיה

82. התובע עצמאי – על כן, לנוכח עובדה זו וחרף השלכותיה, בעתירה לפיצוי בראש נזק של הפסד פנסיה – לא המציא התובע כל הוכחה לנזקיו, במיוחד לאחר שהתבקש והתקבל פיצוי מלא

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 2684-01-12 א' נ' הפול חברה לביטוח בע"מ, ח.פ. 513136895

בגין הפסדי שכר בעבר ובעתיד, מהם גוזר התובע את ההפרשות לקופת פנסיה. בנסיבות אלה הבקשה לפיצוי בדרך השמורה עימנו בקביעת פיצוי עבור שכירים – אין לקבל. בהעדר הוכחה ואפילו ראשית הוכחה, לא אכיר בראש נזק זה.

ניידות לעבר ולעתיד

83. התובע, כפי הצהרתו, אינו זכאי לקצבת ניידות, אך עותר לפיצוי בגין הוצאות מוגדלות בניידותו, בשל מומו.

84. לעבר, התובע לא שמר קבלות ולא הוכיח הוצאותיו מלבד קבלות בודדות, כטענתו. לעתיד, לא הוכיח התובע בסיס לחישוב הפסד כלשהו, פרט לטענה הנסמכת על חוות דעת פרופ' ג' וולפין שם נדונה הנכות האורתופדית, הקשיים הנטענים בהליכה ובצליעה בשל קיצור הרגל, ובמגבלות נוספות - גם אם כל אלה לא הוגדרו כבעייתיות במיוחד.

85. באלה הנתונים, עיינתי בטענות הצדדים ומצאתי, לאור האמור לעיל, לפסוק לתובע פיצוי גלובאלי, משום אותה תוספת שבגינה נדרש התובע, בשל פגיעתו בתאונה, להגיע למקומות שונים ברכב ולא ברגל, כשברי כי יתר ההוצאה בגין נסיעות לבתי משפט ולמתקני הכליאה השונים, הן הוצאות שנדרשו ויידרשו גם אלמלא התאונה.

86. הפיצוי על כן אקבע בסך גלובאלי בשיעור של 150,000 ₪.

הוצאות רפואיות לעבר ולעתיד

87. התובע טוען לפיצוי בגין הוצאות רפואיות ובכלל זה בגין רכישת עזרים אורתופדיים, כלשונו, טיפול תרופתי ורכישת קנאביס רפואי, שאושר לו.

לדבריו, מדובר בהוצאות אשר הן מעבר להוצאות שמוכרות ע"י קופת החולים על פי סל הבריאות – שהוא סל בסיסי.

88. עיינתי בטענת התובע ומצאתי, חרף העובדה שגם לעבר לא הוכחו הוצאות ברחל בתך הקטנה, וגם לעתיד לא פורטה הבקשה דיה, לפסוק פיצוי על דרך האומדנא בסך של 70,000 ₪.

כאב וסבל

89. פיצוי לפי נכות רפואית בשיעור 57%, בשים לב לימי אשפוז של 238 ימים, עומד על סך של 192,776 ₪.

סכום הנזק שנקבע

₪ 2,944,776

90. סה"כ:

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 2684-01-12 א' נ' הפול חברה לביטוח בע"מ, ח.פ. 513136895

91. מהסך האמור יש להפחית תקבולי מל"ל לעבר בתוספת הצמדה והשתתפות בפוליסה,

שניהם בסך של ₪ 137,191

סה"כ:

₪ 2,807,585

₪ 427,033

92. בתוספת שכ"ט עו"ד ומע"מ בסך של

₪ 3,234,618

93. סה"כ:

94. מהסכום המתקבל יש לנכות ארבעה תשלומים תכופים מוצמדים מיום תשלום בסך של

₪ 190,995

₪ 3,043,623

סה"כ:

אחרית דבר

95. אשר על כן, אני מחייבת את הנתבעת לשלם לתובע סך כולל של 3,043,623 ₪, בתוספת

הוצאות משפט על פי קבלות שתוצגנה, וזאת תוך 30 יום – שאם לא כן יישא הסכום הפרשי הצמדה

וריבית מהיום ועד התשלום המלא בפועל.

1

2

3

4

5

6

ניתן היום, י' סיוון תשע"ט, 13 יוני 2019, בהעדר הצדדים.

7

8

9

רבקה פוקס, שופטת